

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ - ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

ΠΜΣ «ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗΣ»

ΠΡΑΣΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

Ξ2018310

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΟ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ «ΧΑΪΓΚΕΛ ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ»

Επιβλέπουσα Επιτροπή:

Σωσώνη Βιελμίνη

Λίβας Σωτήριος

Τσίγκου Μαρία

ΚΕΡΚΥΡΑ

Ιανουάριος 2020

**ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ ΣΤΟ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ «ΧΑΪΓΚΕΛ ΚΛΑΟΥΝΤΙΑ»**

Περίληψη

Το αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η καταγραφή της εμπειρίας μου από την πρακτική άσκηση στο μεταφραστικό γραφείο της Κλαούντια Χάιγκελ στην Καβάλα. Πιο συγκεκριμένα, αναλύεται ο φορέας της πρακτικής άσκησης, η διαδικασία διεκπεραίωσής της, η ροή εργασίας, καθώς και τα κείμενα που μεταφράστηκαν μαζί με τις δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν. Συνολικά, παρουσιάζεται η μετάβαση από τη θεωρία των μαθημάτων του μεταπτυχιακού προγράμματος στην πράξη κατά τη διάρκεια εργασίας στο μεταφραστικό γραφείο, καθώς και οι δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν και οι προβληματισμοί που καταγράφηκαν κατά τη μετάβαση αυτή. Την έκθεση συνοδεύει μια επιλογή μεταφραστικής δουλειάς που πραγματοποιήθηκε κατά την άσκηση, ήτοι πρωτότυπα κείμενα έκτασης τουλάχιστον 5000 λέξεων μαζί με τα μεταφράσματά τους.

Λέξεις Κλειδιά: πρακτική άσκηση· έκθεση πεπραγμένων· μεταφραστικό γραφείο· μετάφραση·

Abstract

The present dissertation seeks to describe the experience I gained during a work placement at Claudia Heigel's translation agency in Kavala. More specifically, the profile of the translation agency is provided, the procedure followed and the workflow implemented are outlined, while the texts processed and the difficulties encountered during their translation are analyzed and critically discussed. Overall, the transition from the theory taught during the postgraduate program attended to the actual work practice is presented, along with the difficulties encountered and the concerns raised during this transition. A portfolio of sources texts of at least 5.000 words and their translations is also provided.

Keywords: work placement; translation agency; translation;

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	3
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΟΡΕΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ.....	6
3.1 ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ	6
3.2 ΡΟΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	6
3.3 ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ	8
3.4 ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ	9
4. Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ	12
4.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΡΟΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	12
4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ	13
4.2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	14
4.2.2 ΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ.....	15
4.2.3 ΙΑΤΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	16
4.2.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	16
4.2.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ.....	17
4.2.6 ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	18
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	19
5.1 ΤΙ ΑΠΟΚΟΜΙΣΘΗΚΕ.....	19
5.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ	19
6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ	21
7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΛΕΞΙΚΑ.....	22

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Αντικείμενο της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι η έκθεση των πεπραγμένων κατά τη διάρκεια της δέμηνης πρακτικής άσκησης στο μεταφραστικό γραφείο της Κλαούντια Χάιγκελ, με έδρα την Καβάλα. Η έκθεση αποτελεί το τελικό μέρος της πρακτικής άσκησης, η οποία διενεργήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών «Επιστήμη της Μετάφρασης» του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Για την διεκπεραίωση την παρούσας διπλωματικής εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω την υπεύθυνη του μεταφραστικού γραφείου, Κλαούντια Χάιγκελ, για την πολύτιμη βοήθεια που παρείχε κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, καθώς και για την ευκαιρία που μου έδωσε να εργαστώ δίπλα της. Επιπλέον, θα ήθελα να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια της παρούσας εργασίας, Σωσώνη Βιλελμίνη, για την άμεση ανταπόκριση σε ό,τι χρειάστηκε τόσο κατά την διάρκεια της πρακτικής άσκησης όσο και της σύνταξης της εργασίας, αλλά και τα υπόλοιπα μέλη της επιβλέπουσας επιτροπής, Τσίγκου Μαρία και Λίβα Σωτήριο, για την εξίσου άμεση εξυπηρέτηση και ανταπόκριση οποτεδήποτε ήταν απαραίτητο.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την καταγραφή της εμπειρίας μου από τη δίμηνη πρακτική άσκηση, η οποία διεξήχθη στο πλαίσιο του προγράμματος μεταπτυχιακών σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου που φέρει τον τίτλο «Επιστήμη της Μετάφρασης». Η πρακτική άσκηση διεκπεραιώθηκε στο μεταφραστικό γραφείο της Κλαούντια Χάιγκελ, που βρίσκεται στην Καβάλα, με ημερομηνία έναρξης την 1^η Ιουλίου 2019 και ημερομηνία λήξης την 30^η Αυγούστου 2019.

Στόχος κατά τη διάρκεια διεκπεραίωσης της πρακτικής άσκησης ήταν η αποκόμιση πραγματικής εμπειρίας εργασίας στον κλάδο της μετάφρασης και η εξοικείωση με αντίστοιχες πραγματικές καθημερινές δυσκολίες. Ταυτόχρονα, μου δόθηκε η ευκαιρία να εφαρμόσω τις θεωρίες και τις στρατηγικές που διδάχθηκα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων των δύο εξαμήνων που προηγήθηκαν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, καθώς και να ασχοληθώ με κείμενα διαφόρων ειδών με τα οποία δεν είχα την ευκαιρία να ασχοληθώ στο παρελθόν.

Τα είδη κειμένων που αναλαμβάνει το γραφείο καλύπτουν όλο το φάσμα των ειδικών και γενικών κειμένων που θα αναλυθούν παρακάτω. Ο γλωσσικός συνδυασμός στον οποίο εργάστηκα ήταν από τα αγγλικά προς τα ελληνικά και αντίστροφα. Επιπλέον, τα εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη μετάφραση των εγγράφων ήταν κυρίως το SDL Trados Studio, για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ του γραφείου και των πελατών ή των εξωτερικών συνεργατών, αλλά και τα προγράμματα MemSource και MateCat. Έγινε, επίσης, χρήση του Microsoft Word και Microsoft Excel, καθώς και των εφαρμογών Adobe Acrobat Pro και Abby Fine Reader για ανάγνωση και μετατροπή κειμένων. Επίσης, χρησιμοποιήθηκαν επαγγελματικά επίσημα λεξικά και βάσεις ορολογίας, καθώς και μεταφραστικές μηχανές αναζήτησης.

Αρχικά, μου δόθηκε η ευκαιρία να εργαστώ πάνω σε προμεταφρασμένα κείμενα, με σκοπό την εξοικείωσή μου με τον χώρο εργασίας, καθώς και με την ορολογία συγκεκριμένων τομέων, όπως ο ιατρικός και ο οικονομικός, με τους οποίους δεν είχα ιδιαίτερη προηγούμενη επαφή. Πιο συγκεκριμένα, μετέφρασα εκ νέου κάποια κείμενα και ακολούθησε ο έλεγχος και η σύγκριση με τα ήδη μεταφρασμένα. Έπειτα, ξεκίνησε η μετάφραση κειμένων προς άμεση παράδοση σε πελάτες, όπως πιστοποιητικά, συμβάσεις, ιατρικές γνωματεύσεις, κ.α. Η επιμέλεια και η διόρθωση των μεταφρασμάτων γίνονταν σε συνεργασία με την υπεύθυνη, κα Χάιγκελ.

Η μεταφορά των ονομάτων γινόταν σύμφωνα με το πρότυπο ΕΛΟΤ, ενώ απαραίτητη ήταν η μεταφορά και μετάφραση των υπογραφών και σφραγίδων σε κάθε επίσημο έγγραφο. Η

τελευταία γινόταν με την παράθεση των λέξεων «Stamp» και «Signature» και τη μετάφραση των εκάστοτε στοιχείων, όπως υποδείχθηκε από την ίδια την Χάιγκελ.

Παρακάτω αναλύεται ο φορέας της πρακτικής άσκησης, που περιλαμβάνει περιγραφή του μεταφραστικού γραφείου, της ροής εργασίας, των κειμενικών ειδών που αναλαμβάνει και των μεταφραστικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται. Έπειτα, αναλύεται ο τρόπος διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης, δηλαδή η προσωπική μου συμβολή στη ροή εργασίας. Σε αυτήν την ενότητα γίνεται, επίσης, ανάλυση των μεταφρασμάτων που ανέλαβα και των δυσκολιών που αντιμετωπίστηκαν, κατηγοριοποιώντας τα ανάλογα με το κειμενικό τους είδος. Τέλος, δίνονται τα συμπεράσματα, μεταξύ των οποίων αναφέρονται όσα αποκομίστηκαν κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, καθώς και οι προτάσεις βελτίωσης όσον αφορά τον φορέα.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΦΟΡΕΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

3.1 ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ

Όπως προαναφέρθηκε, φορέας της πρακτικής άσκησης ήταν το μεταφραστικό γραφείο της Κλαούντια Χάιγκελ. Το γραφείο βρίσκεται στο κέντρο της Καβάλας και αποτελεί ένα από τα πρώτα μεταφραστικά γραφεία της πόλης. Ιδρύθηκε το 1996 υπό την επωνυμία «ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗΣ, Α., - ΧΑΪΓΚΕΛ, Κ., Ο.Ε.» και από το 2013 κι έπειτα λειτουργεί με υπεύθυνη και μοναδική υπάλληλο αποκλειστικά τη Χάιγκελ Κλαούντια, η οποία είναι επίσημη και αναγνωρισμένη μεταφράστρια και διερμηνέας και απόφοιτη του τμήματος Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας του Ιονίου Πανεπιστημίου.

Το γεγονός ότι είναι ένα από τα πρώτα μεταφραστικά γραφεία που ιδρύθηκαν στην Καβάλα εξηγεί την μεγάλη εμπειρία και αποδοτικότητα της υπεύθυνης τόσο σε ό,τι αφορά τις εργασίες μετάφρασης όσο και σε ό,τι αφορά την αντιμετώπιση των πελατών και τη μεταξύ τους σχέση συνεργασίας. Προκειμένου να διευκολύνεται ο πελάτης με τη γραφειοκρατία έργων που ενδεχομένως προορίζονται για το εξωτερικό, το γραφείο συνεργάζεται με πολλές μεγάλες και μικρότερες επιχειρήσεις, καθώς και με δημόσιες υπηρεσίες, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Έτσι, ο πελάτης εξυπηρετείται ταχύτατα και οι υποθέσεις και τα ζητήματα που προκύπτουν λύνονται πιο εύκολα και γρήγορα. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω, ο αριθμός των πελατών που συνεργάζονται με το γραφείο είναι μεγάλος και ο καθημερινός φόρτος εργασίας απαιτητικός, ενώ οι μεταφραστικοί ρυθμοί καθίστανται ταχύτατοι, με συνήθη παράδοση καθημερινών μεταφρασμάτων εντός ολίγων ωρών ή ημερών από την ημερομηνία ανάθεσής τους.

Το μεταφραστικό γραφείο παρέχει υπηρεσίες μετάφρασης και διερμηνείας. Οι μεταφράσεις, εφόσον αυτό ζητείται, επικυρώνονται και έτσι θεωρούνται επίσημες μεταφράσεις τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Επιπροσθέτως, το γραφείο ειδικεύεται στις μεταφράσεις προς και από την ελληνική, αγγλική και γερμανική γλώσσα, ενώ ταυτόχρονα προσφέρει υπηρεσίες μετάφρασης προς και από πολλές γλώσσες, όπως Γαλλικά, Ισπανικά, Ιταλικά, Αλβανικά, Βουλγαρικά, Ρωσικά, Πολωνικά, Ρουμανικά, Τσεχικά, μέσω επαγγελματιών εξωτερικών συνεργατών.

Τέλος, το μεταφραστικό γραφείο παρέχει επίσης υπηρεσίες συνταξιοδοτικών υποθέσεων εξωτερικού και φορολογικών δηλώσεων για κατοίκους του εξωτερικού.

3.2 ΡΟΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ροή εργασίας που ακολουθείται στο μεταφραστικό γραφείο διαφέρει ανάλογα με το μέγεθος, το είδος και τον γλωσσικό συνδυασμό του κειμένου που πρόκειται να μεταφραστεί. Λόγω του ότι η υπεύθυνη αποτελεί και τον μοναδικό πλέον υπάλληλο του γραφείου, η οργάνωση είναι ένα στοιχείο απαραίτητο, ώστε να παραδίδονται οι μεταφράσεις εγκαίρως, χωρίς καμία καθυστέρηση. Ωστόσο, αν και μοναδική υπάλληλος του γραφείου, η ίδια συνεργάζεται με πληθώρα εξωτερικών συνεργατών.

Όσον αφορά τα κείμενα, τα οποία είναι εξαιρετικά μικρής έκτασης ή αποτελούν επίσημα έγγραφα βάσει προτύπων, όπως για παράδειγμα πτυχία και πιστοποιητικά, όπου το μόνο που χρειάζεται είναι η συμπλήρωση των στοιχείων στο έντυπο της ζητούμενης γλώσσας, εκεί η ροή εργασίας φαίνεται να είναι σχετικά απλή και η εξυπηρέτηση γρήγορη. Σε τέτοιες περιπτώσεις συμβαίνει το εξής: ο πελάτης αναθέτει την μετάφραση του εγγράφου του στο γραφείο και εφόσον χρειάζεται δίνει διευκρινίσεις ή απαντάει σε διευκρινιστικές ερωτήσεις που σχετίζονται με προσωπικά στοιχεία, όπως ο ορθός τονισμός ενός ονόματος, κτλ. Μετά την ολοκλήρωση της μετάφρασης των εγγράφων, η μεταφράστρια τα επικυρώνει και εν συνεχεία παραδίδονται στον πελάτη.

Εάν η ανάθεση γίνει με φυσική παρουσία, τότε προτείνεται στον πελάτη είτε να καθίσει στο χώρο αναμονής και να περιμένει την ολοκλήρωση του εγγράφου ή να περάσει από το γραφείο σε πολύ λίγο χρονικό διάστημα. Ο μέγιστος χρόνος αναμονής υπό φυσιολογικές συνθήκες και εάν δεν προηγείται άλλος πελάτης είναι περίπου 10 λεπτά. Εάν η ανάθεση γίνει μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας (e-mail) ισχύουν πάλι τα παραπάνω, με τη μόνη διαφορά ότι ενδέχεται να χρειαστεί τηλεφωνική επικοινωνία, ώστε να απαντηθούν τα προαναφερθέντα ερωτήματα πιο άμεσα. Επίσης, στην τελευταία περίπτωση, η παράδοση του έτοιμου μεταφράσματος μπορεί να γίνει είτε με υπηρεσία ταχυμεταφοράς (κούριερ) είτε ηλεκτρονικώς σκαναρισμένο, μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, διότι συνήθως παραδίδεται το πρωτότυπο μετάφρασμα και όχι αντίγραφο του.

Στη συνέχεια, όσον αφορά κείμενα μεγαλύτερης έκτασης ή πιο εξειδικευμένα, τότε η ροή εργασίας αλλάζει ελαφρώς, χωρίς να γίνεται όμως ιδιαίτερα πολύπλοκη. Αρχικά, αφότου ανατεθεί στο γραφείο κάποιο τέτοιο έγγραφο, ακολουθούν συγκεκριμένες ερωτήσεις από την κα Χάιγκελ με σκοπό να αποφευχθούν λάθη και να εξοικονομηθεί πολύτιμος χρόνος. Για παράδειγμα, μια συνηθισμένη διευκρίνιση που ζητείται είναι ο προορισμός του εγγράφου και ο σκοπός μετάφρασής του. Με αυτόν τον τρόπο και χάριν της εμπειρίας της μεταφράστριας, η οποία γνωρίζει τι ζητάει ο κάθε φορέας και σε ποιες περιπτώσεις, αποφεύγονται σημαντικές παρεξηγήσεις, του τύπου «Τελικά, η εφορία δεν ήθελε αυτό το έγγραφο για μετάφραση» ή «Τελικά, η τράπεζα ήθελε μόνο την πρώτη και την τελευταία σελίδα για μετάφραση». Και

στις δύο περιπτώσεις, όπως είναι εύλογο, ο πελάτης θα ζητούσε ολική ή μερική επιστροφή χρημάτων, κάτι που δεν είναι δίκαιο, καθώς τόσο ο χρόνος όσο και ο κόπος του, είναι πολύτιμοι.

Μία ακόμη διαφορά σε σχέση με τα προηγούμενα έγγραφα είναι ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση ο πελάτης καλείται να περάσει από το γραφείο είτε την επομένη είτε μετά από 2 εργάσιμες ημέρες, το μέγιστο, εκτός εάν έχει οριστεί διαφορετικά από τον ίδιο τον πελάτη. Οι μόνες περιπτώσεις όπου αυτή η διορία αλλάζει από την μεταφράστρια είναι είτε όταν υπάρχει εξαιρετικά μεγάλος φόρτος εργασίας, είτε εάν το προς μετάφραση έγγραφο ξεπερνάει τις 30 σελίδες, οπότε και ο πελάτης ενημερώνεται αναλόγως.

Τέλος, η ροή εργασίας αλλάζει ελαφρώς εάν ο γλωσσικός συνδυασμός του εγγράφου προς μετάφραση δεν είναι μεταξύ της Αγγλικής, της Γερμανικής και της Ελληνικής γλώσσας, στις οποίες ειδικεύεται η ίδια η κα Χάιγκελ. Εάν το κείμενο είναι είδος πρότυπου εντύπου, όπως πτυχία και πιστοποιητικά, τότε δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα, καθώς η ίδια διαθέτει αρκετή εμπειρία ώστε να ολοκληρώσει την μετάφραση και την μεταφορά των στοιχείων. Σε μια τέτοια περίπτωση, λοιπόν, η ροή εργασίας παραμένει η ίδια. Από την άλλη, εάν το κείμενο ανήκει στην δεύτερη προαναφερόμενη «κατηγορία», τότε αυτό ανατίθεται άμεσα από την υπεύθυνη σε έναν εξωτερικό συνεργάτη. Συνήθως, δεν απαιτείται ιδιαίτερος χρόνος για να ληφθεί επιβεβαίωση από τους συνεργάτες και τις περισσότερες φορές το έγγραφο μεταφράζεται άμεσα.

3.3 ΚΕΙΜΕΝΙΚΑ ΕΙΔΗ

Το μεταφραστικό γραφείο αναλαμβάνει μεταφράσεις κειμένων όλων των ειδών και τομέων. Ωστόσο, όπως είναι εύλογο, δεν ασχολείται με όλα τα είδη με τον ίδιο βαθμό συχνότητας.

Τα έγγραφα που αναλαμβάνει συχνότερα το γραφείο ανήκουν στις εξής κατηγορίες: γενικά, νομικά, ιατρικά, τεχνικά, οικονομικά και έγγραφα του κλάδου της εκπαίδευσης. Αρχικά, στα έγγραφα γενικού περιεχομένου κατατάσσονται οι βεβαιώσεις εργασίας/απασχόλησης, κάποιες εξουσιοδοτήσεις και διάφορες άλλες βεβαιώσεις οργανισμών. Έπειτα, τα νομικά έγγραφα αποτελούνται από συμφωνητικά, συμβάσεις, έγγραφα μεταβίβασης, ληξιαρχικές πράξεις γάμου και βάπτισης, δικαστικές αποφάσεις, πιστοποιητικά γάμου και γεννήσεως, αγωγές, συμβόλαια, κ.α. Τα νομικά κείμενα είναι μία από τις συνηθέστερες κατηγορίες εγγράφων που ανατίθενται στο γραφείο. Έπειτα, τα ιατρικά έγγραφα που αναλαμβάνει είναι ιατρικές και κτηνιατρικές βεβαιώσεις, εξιτήρια,

γνωματεύσεις, ενημερωτικά σημειώματα, συνταγογραφήσεις, όπως και επιστημονικά ιατρικά άρθρα και ιατρικά βιβλία, αλλά σπανιότερα. Όσον αφορά τα τεχνικά κείμενα, αυτά που αναλαμβάνονται συχνότερα είναι δηλώσεις συμμόρφωσης σκαφών, ενώ πιο σπάνια αναλαμβάνονται οι μεταφράσεις τεχνικών εγχειριδίων, μελετών ή βιβλίων. Τα οικονομικά κείμενα που καταλήγουν συχνότερα προς μετάφραση είναι αναλύσεις τραπεζικών λογαριασμών, φορολογικές δηλώσεις και ετήσιες δηλώσεις τέλους, αναλύσεις εισοδημάτων, τραπεζικές βεβαιώσεις, εκκαθαριστικά και έγγραφα υπολογισμού εισοδήματος. Τέλος, γίνονται μεταφράσεις εγγράφων του εκπαιδευτικού κλάδου, δηλαδή μεταφράσεις πτυχίων, βεβαιώσεων σπουδών, απολυτηρίων, ελέγχων επίδοσης, αιτήσεων για φοίτηση σε εκπαιδευτικά ιδρύματα, πτυχίων γλωσσομάθειας, καθώς και μεταφράσεις πτυχιακών και άλλων εργασιών.

Πέραν από τα παραπάνω έγγραφα, τα οποία καταλήγουν και συχνότερα στα χέρια της κα Χάιγκελ, το γραφείο αναλαμβάνει επίσης λογοτεχνικές μεταφράσεις, καθώς και μεταφράσεις του τουριστικού κλάδου. Όσον αφορά τον τομέα της λογοτεχνίας, αναλαμβάνονται μεταφράσεις βιβλίων, ιστορικών/λογοτεχνικών άρθρων, καθώς επίσης και θεατρικών έργων. Στον τουριστικό κλάδο, γίνονται συχνά μεταφράσεις ταξιδιωτικών οδηγών, εντύπων και διαφημιστικών φυλλαδίων τουριστικών επιχειρήσεων.

3.4 ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

Στόχος της παρούσας υποενότητας είναι η παρουσίαση και ανάλυση των μεταφραστικών εργαλείων που χρησιμοποιούνται στο γραφείο. Όπως αναφέρει η Raído (2016:970), «οι επαγγελματίες μεταφραστές είναι εξαιρετικά πολυάσχολοι», με την έννοια ότι κάνουν πολλά πράγματα ταυτόχρονα, και «το επάγγελμά τους απαιτεί ανεπτυγμένες γλωσσικές δεξιότητες, προηγμένη πληροφοριακή παιδεία και εξαιρετική τεχνολογική και οργανική επάρκεια». Έτσι, η χρήση εργαλείων στη μετάφραση είναι απαραίτητη ώστε να εξοικονομείται πολύτιμος χρόνος, αλλά και για την οργάνωση και επιτυχή διεκπεραίωση μετάφρασης έργων μεγάλου μήκους. Ειδικότερα σε ένα μεταφραστικό γραφείο, όπου, κυριολεκτικά, «ο χρόνος είναι χρήμα», η χρήση τέτοιων εργαλείων είναι ζωτικής σημασίας, λόγω του μεγάλου φόρτου εργασίας. Σύμφωνα μάλιστα με τον Robinson (2003:1), «το ταχύτερο είναι γενικότερα το καλύτερο σε έναν επαγγελματικό κόσμο, όπου οι ταχύτεροι μεταφραστές κερδίζουν περισσότερα χρήματα, δεδομένου ότι συνεχίζουν να μεταφράζουν με ακρίβεια».

Στο μεταφραστικό γραφείο «Χάιγκελ Κλαούντια», ο φόρτος εργασίας είναι πολλές φορές πέραν των ανθρωπίνων δυνατοτήτων και η οργάνωση είναι απαραίτητη ώστε να

ολοκληρωθούν όλες οι μεταφράσεις εγκαίρως. Επομένως, η χρήση μεταφραστικών εργαλείων είναι εκτενής. Τα μεταφραστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο γραφείο διακρίνονται είναι δύο ειδών: ηλεκτρονικά προγράμματα/εφαρμογές και ηλεκτρονικά ή έντυπα επαγγελματικά λεξικά.

Τα ηλεκτρονικά προγράμματα/εφαρμογές που χρησιμοποιούνται στο γραφείο είναι τα ακόλουθα: SDL Trados Studio, MemSource, MateCat, Microsoft Word, Microsoft Excel, Adobe Acrobat Pro και Abby Fine Reader. Τα τρία πρώτα (SDL Trados Studio, MemSource, MateCat) προορίζονται για τη διευκόλυνση τόσο της μετάφρασης κειμένων όσο και της συνεργασίας με πελάτες ή εξωτερικούς συνεργάτες. Είναι, επίσης, τα προγράμματα που ζητούνται πιο συχνά από τους πελάτες. Οι μεταφραστικές μνήμες κι οι βάσεις ορολογίας που διαθέτουν είναι πολύτιμες ειδικά για τη μετάφραση κειμένων ιατρικής, νομικής και τεχνικής φύσεως. Από την άλλη, τα προγράμματα Microsoft Word και Microsoft Excel χρησιμοποιούνται συνδυαστικά ή μη και χρησιμεύουν σε περιπτώσεις πρότυπων εντύπων που υπάρχουν ήδη στον υπολογιστή και το μόνο που χρειάζεται είναι η αλλαγή των στοιχείων (για παράδειγμα, πιστοποιητικά γλωσσομάθειας, πτυχία πανεπιστημίων, δηλώσεις στοιχείων, κ.α.), καθώς και στη δημιουργία, αλλαγή ή επεξεργασία πινάκων, όπου είναι απαραίτητο. Τέλος, τα προγράμματα Adobe Acrobat Pro και Abby Fine Reader είναι ιδιαίτερα σημαντικά και προορίζονται για ανάγνωση ή μετατροπή κειμένων. Είναι βοηθητικά στις περιπτώσεις πελατών οι οποίοι φέρνουν ένα τυπωμένο ή χειρόγραφο έγγραφο (π.χ. συνταγή γιατρού) και ζητάνε να μάθουν πόσο θα κοστίσει, προτού το αναθέσουν. Σε αυτήν την περίπτωση, το έγγραφο σαρώνεται και ανοίγεται με ένα από τα παραπάνω προγράμματα, όπου μπορεί να αναγνωσθεί ή να μετατραπεί σε επεξεργάσιμο αρχείο .doc, ώστε να γίνει η καταμέτρηση λέξεων και να δοθεί μια ενδεικτική τιμή στον πελάτη. Η μετατροπή κειμένων είναι επίσης χρήσιμη σε περιπτώσεις κειμένων μη-επεξεργάσιμης μορφής .pdf, ώστε να μετατραπούν σε επεξεργάσιμα, όταν αυτό είναι απαραίτητο για την διευκόλυνση της μετάφρασής τους, ή και αντίστροφα, δηλαδή από επεξεργάσιμα αρχεία να μετατραπούν σε μη-επεξεργάσιμα, με σκοπό την ηλεκτρονική τους παράδοση.

Εκτός από τα προγράμματα και τις εφαρμογές που αναφέρθηκαν, σημαντικό ρόλο παίζουν, επίσης, τα ηλεκτρονικά και έντυπα επαγγελματικά λεξικά. Ιδιαίτερη βάση δίνεται στην ηλεκτρονική ευρωπαϊκή βάση ορολογίας IATE (www.iate.europa.eu), η οποία χρησιμοποιείται ειδικά σε κείμενα νομικά και ιατρικά, όπου η ορολογία είναι εξαιρετικά κρίσιμη και πολλές φορές άγνωστη σε ανθρώπους που δεν είναι του επαγγέλματος. Ακόμη, γίνεται εκτενής χρήση του ηλεκτρονικού λεξικού Linguee (www.linguee.com), το οποίο βοηθάει στις περιπτώσεις όπου μια λέξη ή ένας όρος μπορεί να χρησιμοποιηθεί με πολλούς

διαφορετικούς τρόπους, καθώς στη συγκεκριμένη πλατφόρμα δίνονται παραδείγματα διαφόρων χρήσεων μιας λέξης.

Τέλος, γίνεται χρήση πληθώρας επαγγελματικών δίγλωσσων λεξικών, με τα οποία είναι εξοπλισμένο το γραφείο. Τα λεξικά που υπάρχουν καλύπτουν έναν σημαντικό αριθμό γλωσσών, πέραν των βασικών (Αγγλικά, Γερμανικά), αλλά και όλους τους τομείς, καθώς υπάρχουν λεξικά ορολογίας σχετικά με το δίκαιο, την ιατρική επιστήμη, την οικονομία, κ.α.

4. Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

4.1 ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΡΟΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο σημείο αυτό κρίνεται απαραίτητο να αναλυθεί η προσωπική μου συμβολή στη ροή εργασίας του μεταφραστικού γραφείου, ξεκινώντας χρονολογικά από την 1^η Ιουλίου 2019, ημερομηνία έναρξης της πρακτικής άσκησης. Ο γλωσσικός συνδυασμός με τον οποίο ασχολήθηκα αφορούσε κυρίως την αγγλική και την ελληνική γλώσσα. Αρχικά, οι πρώτες ημέρες αφιερώθηκαν στη γνωριμία με το περιβάλλον εργασίας και την υπεύθυνη, ενώ η πρώτη εβδομάδα διατέθηκε για την ενασχόληση με ήδη προμεταφρασμένα έγγραφα. Έγινε προσπάθεια ώστε αυτά τα έγγραφα να ανήκουν σε ποικίλους τομείς (ιατρική, νομική, οικονομία, κ.α.). Η ενασχόληση με τα παραπάνω θεωρήθηκε αναγκαία για την εξοικείωσή μου με τη βασική ορολογία του κάθε τομέα, καθώς και με τα μεταφραστικά εργαλεία που χρησιμοποιούνται στο γραφείο. Πιο συγκεκριμένα, η κα Χάιγκελ μου ανέθετε πρωτότυπα έγγραφα για να μεταφράσω, με σκοπό όχι μόνο να εξασκηθώ και να μπω στο κλίμα, αλλά και να αντιληφθεί η ίδια τους ρυθμούς με τους οποίους δουλεύω. Έπειτα από την ολοκλήρωση μιας μετάφρασης, γινόταν σύγκριση και διόρθωση βάσει των υπαρχόντων ορθών και επισήμων μεταφράσεων, σε συνεργασία με την κα Χάιγκελ, ώστε να εντοπίσω τα λάθη μου σχετικά με την ορολογία και φρασεολογία του κάθε πεδίου και τη μορφοποίηση. Με αυτόν τον τρόπο μάθαινα από αυτά, στοχεύοντας στην αποφυγή τους στις επόμενες μεταφράσεις. Θα μπορούσαμε να πούμε, δηλαδή, ότι όλη αυτή η διαδικασία αποτέλεσε μέρος της γνωριμίας με τον χώρο εργασίας.

Στη συνέχεια, ξεκίνησε καθημερινή ανάθεση εγγράφων για μετάφραση προς άμεση παράδοση σε πελάτες, όπου γνώρισα την πραγματική πρόκληση του χρονικής πίεσης, καθώς τις περισσότερες φορές το μετάφρασμα έπρεπε να παραδοθεί είτε μέσα στην ίδια μέρα (εντός ολίγων ωρών), είτε την επομένη. Αρχικά, όταν γινόταν ανάθεση κάποιου εγγράφου για μετάφραση, με γλωσσικό συνδυασμό τις γλώσσες τις οποίες αναλάμβανα, τότε μου δινόταν το πρωτότυπο έγγραφο, το οποίο έβγαζα φωτοτυπία ή σάρωνα ώστε να το δουλέψω σε κάποιο πρόγραμμα. Με τη βοήθεια των μεταφραστικών εργαλείων δούλευα τη μετάφραση και αφότου ολοκλήρωνα αυτήν και τον ποιοτικό έλεγχο, παρέδιδα το έγγραφο στην υπεύθυνη και μαζί διορθώναμε ό,τι ήταν απαραίτητο. Έπειτα, η ίδια σφράγιζε τη μετάφραση και την παρέδιδε στον εκάστοτε πελάτη. Στο τέλος, μου έδινε κάποια ανατροφοδότηση σχετικά με τη μετάφρασή μου.

Η προσωπική μου συμβολή όμως δεν σταμάτησε εκεί, καθώς ήμουν πρόθυμη να βοηθήσω με οποιονδήποτε τρόπο στη λειτουργία του γραφείου και των αντίστοιχων υποχρεώσεών του, ώστε να γνωρίσω όλες τις πτυχές του επαγγέλματος. Έτσι, πολλές φορές χρειάστηκε να αναλάβω σύντομες δουλειές εκτός του χώρου του γραφείου, όπως η αποστολή ή παραλαβή εγγράφων και μεταφράσεων από τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, ή η αγορά χαρτοσήμων από τον Δικηγορικό Σύλλογο. Ακόμη, χρειάστηκε να επισκεφτώ δικηγόρους με σκοπό την παραλαβή εγγράφων και να αποστείλω ή να παραλάβω δέματα μεταφράσεων μέσω των ΚΤΕΛ Καβάλας. Όλα τα παραπάνω μου έδειξαν ότι η εργασία σε μεταφραστικό γραφείο δεν περιορίζεται στον συγκεκριμένο χώρο. Ακόμη, με αυτόν τον τρόπο μου δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσω χώρους και ανθρώπους, που συνδέονται έμμεσα ή άμεσα με το επάγγελμα.

4.2 ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

Στόχος της παρούσας υποενότητας είναι να δοθεί μια πλήρης ανάλυση των κειμένων που αναλήφθηκαν για μετάφραση, των μεταφρασμάτων τους, καθώς και των δυσκολιών που προέκυψαν και των αντίστοιχων λύσεων που δόθηκαν. Οι πιο συχνές δυσκολίες σχετίζονται με την ορολογία, τον χρονικό περιορισμό, τη μορφοποίηση του εγγράφου και με κάποιες καθιερωμένες εκφράσεις. Οι λύσεις σε ζητήματα ορολογίας που παρουσιάστηκαν δόθηκαν έπειτα από έρευνα σε λεξικά και πλατφόρμες νομικής ορολογίας (π.χ. ΙΑΤΕ), καθώς κι έπειτα από την επιμέλεια των μεταφρασμάτων και τις υποδείξεις της κας Χάιγκελ. Τα κειμενικά είδη που ανέλαβα καλύπτουν έξι κατηγορίες, οι οποίες είναι τα γενικά, νομικά, ιατρικά, οικονομικά, εκπαιδευτικά και τεχνικά κείμενα.

Με την ανάληψη κάθε έργου προς μετάφραση, το πρώτο βήμα ήταν να βρεθεί ο σκοπός του μεταφράσματος. Για τον λόγο αυτό, η κύρια θεωρία που ακολουθήθηκε ήταν η «θεωρία του σκοπού» του Vermeer, σύμφωνα με την οποία η μετάφραση αποτελεί ανθρώπινη δραστηριότητα με συγκεκριμένο σκοπό ανάλογα με τον αποδέκτη της κι έτσι η προσοχή δίνεται περισσότερο στο μετάφρασμα, παρά στο πρωτότυπο κείμενο (Reiß & Vermeer, 2013). Πιο συγκεκριμένα, σύμφωνα με τη Schäffner (1998:237),

«Ένα κείμενο θεωρείται μια προσφορά πληροφοριών που γίνεται από έναν παραγωγό σε έναν παραλήπτη. Στη συνέχεια, η μετάφραση χαρακτηρίζεται ως παροχή πληροφοριών σε μέλη μιας κουλτούρας στη γλώσσα τους (γλώσσα-στόχος και πολιτισμός) σχετικά με τις πληροφορίες που προσφέρονται αρχικά σε μια άλλη γλώσσα μέσα σε μια άλλη κουλτούρα (γλώσσα και πολιτισμός προέλευσης)».

Παράλληλα, κατά τη διαδικασία εύρεσης του σκοπού φάνηκε ότι η σχέση μεταξύ του πρωτοτύπου και του μεταφράσματος αποτελεί από τις σημαντικότερες δυσκολίες που πρέπει να αντιμετωπίσει οποιοσδήποτε εργάζεται πάνω στον τομέα των μεταφραστικών σπουδών, καθώς πλέον το μετάφρασμα θεωρείται πολλές φορές ανώτερο από το πρωτότυπο κείμενο (Bassnett & Trivedi, 1999:2). Βέβαια, οι δυσκολίες κλιμακώνονται όταν φτάνουμε στον τομέα της ισοδυναμίας μεταξύ των δύο κειμένων (πρωτότυπο και μετάφρασμα). Σύμφωνα με τον Jakobson (1959:233), «στο επίπεδο της διαγλωσσικής μετάφρασης δεν υπάρχει συνήθως πλήρης ισοδυναμία μεταξύ των κωδικοποιημένων μονάδων (code-units), ενώ τα μηνύματα μπορούν να χρησιμεύσουν ως κατάλληλες ερμηνείες των ξένων κωδικοποιημένων μονάδων ή μηνυμάτων».

4.2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Τα κείμενα γενικού περιεχομένου που ανέλαβα ήταν κυρίως βεβαιώσεις απασχόλησης, καθώς και μία συμφωνία όρων και προϋποθέσεων και μία βεβαίωση ΟΠΕΚΑ. Οι κύριες δυσκολίες που αντιμετωπίστηκαν σε αυτήν την κατηγορία σχετίζονται με τη μετάφραση καθιερωμένων και μη εκφράσεων που θα αναλυθούν παρακάτω, αλλά και με τον χρόνο, διότι πολλές βεβαιώσεις έπρεπε να παραδοθούν την επόμενη μέρα από την ανάθεσή τους. Ο χρονικός περιορισμός, αν και απαιτητικός, προκάλεσε πίεση αλλά δεν αποτέλεσε πρόβλημα στην ολοκλήρωση και έγκαιρη παράδοση των μεταφρασμάτων.

Αρχικά, και ήδη από το διάστημα των πρώτων ημερών, όπου έγινε εξάσκηση πάνω σε προμεταφρασμένα κείμενα γενικού περιεχομένου, αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες σχετικά με στάνταρ φράσεις. Τέτοιες φράσεις είναι οι ακόλουθες: «Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας», που μεταφράζεται ως «Region of Central Macedonia», «ΑΦΜ» ως «ΤΙΝ» (Tax Identification Number), «confidential», το οποίο μεταφράστηκε αρχικά ως «απόρρητο», ενώ η καταλληλότερη χρήση του στο συγκεκριμένο έγγραφο είναι «εμπιστευτικό» και «to whom it may concern», το οποίο μετέφρασα ως «προς το αρμόδιο πρόσωπο», αλλά τελικά η πιο ορθή μετάφρασή του είναι «προς κάθε αρμόδιο πρόσωπο». Όπως έγινε γνωστό, στη συνέχεια, αυτές οι εκφράσεις εμφανίζονται πολύ συχνά στα έγγραφα που αναλαμβάνει το γραφείο και η μετάφρασή τους, όπως και οι ίδιες, είναι καθιερωμένη και σταθερή σε κάθε έντυπο. Αποτελούσαν, λοιπόν, φράσεις τις οποίες έπρεπε να αποστηθίσω, τουλάχιστον μέχρι να γίνουν συνήθεια.

Κάποιες άλλες φράσεις που φάνηκαν απαιτητικές στην αρχή ήταν οι εξής: «confirmation» που μεταφράστηκε ως «επιβεβαίωση», ενώ το σωστό στις βεβαιώσεις απασχόλησης είναι

«βεβαίωση», η σταθερή φράση «για χρήση ενόπιον των αρχών», την οποία είχα μεταφράσει αρχικά ως «για θεσμική χρήση», «in witness of which» που μεταφράζεται «προς πιστοποίηση» και όχι «προς απόδειξη» και το επάγγελμα «configurator executive» που είναι το «στέλεχος διαχείρισης συγκρότησης». Μάλιστα, έπειτα από έρευνα του τελευταίου, βρέθηκε ότι η λέξη «configurator» αν και χρησιμοποιείται στα επαγγέλματα, δεν αποτελεί λέξη της αγγλικής γλώσσας αυτή καθ' εαυτήν.

4.2.2 ΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Στα νομικά κείμενα, σημαντικό ρόλο έπαιξε το μάθημα «Νομική Μετάφραση» του πρώτου εξαμήνου του μεταπτυχιακού, διότι έτσι υπήρχε μια προηγούμενη εξοικείωση με παρόμοια κείμενα. Τα κείμενα που ανέλαβα ήταν δικαστικές αποφάσεις, συμφωνητικά, ληξιαρχικές πράξεις, πιστοποιητικά γάμου/γέννησης και συμβάσεις. Κατά τη μετάφρασή τους, ιδιαίτερη προσοχή δόθηκε στη μεταφορά επισήμων επωνυμιών, αριθμών και διευθύνσεων, όπως απαιτεί κάθε επίσημο έγγραφο. Σημαντικό παράγοντα αποτέλεσε ο χρονικός περιορισμός, ιδιαίτερα σε κείμενα μεγάλης έκτασης, με χρήση καθαρεύουσας ή με έντονη χρήση εξειδικευμένης νομικής ορολογίας. Για παράδειγμα, μια δικαστική απόφαση που κλήθηκα να μεταφράσω, λόγω της έκτασης, της ορολογίας της και του γεγονότος ότι ήταν δυσνόητη, η μετάφρασή της ολοκληρώθηκε σε περίπου 2 ημέρες, ενώ ακολούθησε η επιμέλεια από την κα Χάιγκελ, και χρειάστηκε μεγάλη διόρθωση, παρά την προηγούμενη εξοικείωσή μου με παρόμοια κείμενα, τόσο στο πανεπιστήμιο, όσο και στο γραφείο.

Κάποια παραδείγματα σημαντικών ορολογιών, οι οποίες με δυσκόλεψαν, βρέθηκαν κατά τη μετάφραση μιας εξουσιοδότησης και είναι το «πληρεξούσιο», που μεταφράστηκε ως «authorization», ενώ το σωστό είναι «proxy»· ο «δικηγόρος», όπου η ορθή μετάφρασή του στην περίπτωση εξουσιοδότησης ήταν «attorney of law» και όχι «lawyer»· ο «εξουσιοδοτών» που είναι «authorizer» και όχι «delegator». Ακόμη, σε μια σύμβαση προκαταβολής βρέθηκαν δύσκολοι όροι, όπως «interest», «assignment of claims», «right to terminate». Ο πρώτος όρος μεταφράστηκε αρχικά ως «τόκος», ενώ μετά βρέθηκε ότι η σωστή χρήση του είναι «τοκισμός». Ο επόμενος μεταφράστηκε ως «διαμοιρασμός δικαιωμάτων», αλλά διορθώθηκε σε «εκχώρηση» και, τέλος, η πρώτη μετάφραση του «right to terminate» ήταν «δικαίωμα διακοπής», ενώ η πιο σωστή είναι «δικαίωμα καταγγελίας». Σε συμφωνητικά παρατηρήθηκαν, επίσης, δυσκολίες σε όρους, όπως «at the monthly rate» που μεταφράστηκε αρχικά ως «μηνιαία ισοτιμία», ενώ η πιο ορθή μετάφρασή του ήταν «μηνιαία αποζημίωση» και ο λατινικός όρος «a per diem rate», που αντίστοιχα είχε μεταφραστεί ως «ημερήσια

ισοτιμία» και όχι «ημερήσια αποζημίωση». Τέλος, ιδιαίτερη δυσκολία αποτέλεσε η αναγνώριση συντομογραφιών από νομικά περιοδικά. Τέτοιες συντομογραφίες ήταν οι «Αρμ», που είναι το περιοδικό «Αρμενόπουλος» και «ΠειρΝομ», η «Πειραϊκή Νομολογία».

4.2.3 ΙΑΤΡΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Όπως στα νομικά, έτσι και στα ιατρικά κείμενα, λόγω της επισημότητας των εγγράφων και των στοιχείων των ιατρών και ασθενών που περιέχει, η μεταφορά τους έπρεπε να γίνεται με μεγάλη προσοχή και πολλαπλούς ελέγχους. Τα κείμενα που ανέλαβα ήταν ιατρικές βεβαιώσεις, γνωματεύσεις, αγωγές, ενημερωτικά σημειώματα και εξιτήρια. Καθώς στο παρελθόν δεν είχα ιδιαίτερη επαφή με ιατρικά κείμενα, η εξοικείωσή μου ήταν μηδαμινή. Γι' αυτόν τον λόγο, ήταν ιδιαίτερα χρήσιμη η αξιοποίηση της βάσης δεδομένων ορολογίας ΙΑΤΕ (Interactive Terminology for Europe), ως προς την εύρεση της σωστής ονομασίας ασθενειών και ιατρικών όρων. Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, σημαντικό πλεονέκτημα αποτέλεσε το γεγονός ότι πολλοί ιατρικοί όροι προέρχονται από τα ελληνικά.

Όπως είναι προφανές, οι βασικότερες δυσκολίες παρουσιάστηκαν στην ιατρική ορολογία. Διαπιστώθηκε ότι είναι απαραίτητη η χρήση των Mr. και Mrs. πριν από τα ονόματα ιατρών και ασθενών, διότι με αυτόν τον τρόπο δηλώνεται το φύλο. Επιπλέον, ο «γιατρός» μεταφράζεται ως «physician» και όχι «doctor», και η «γνωμάτευση» ως «attestation» και όχι «report». Οι ασθένειες που με δυσκόλεψαν περισσότερο και χρειάστηκαν έρευνα σε διάφορα λεξικά και βάσεις ήταν, μεταξύ άλλων, η «Χρόνια Αποφρακτική Πνευμονοπάθεια» που μεταφράζεται ως «chronic obstructive pulmonary disease» και η «κατάργηση των Αχίλλειων αντανakλαστικών άμφω». Στο τελευταίο, μάλιστα, δεν βρέθηκε ακριβής αγγλική μετάφραση, παρά μόνο ο ορισμός της νόσου, βάσει του οποίου μεταφράστηκε ως «abolishment of Achilles bilateral reflexes». Τέλος, μια ακόμη δυσκολία σχετικά με τα ιατρικά κείμενα ήταν οι μεταφράσεις χειρόγραφων κειμένων από γιατρούς, κάτι που ήταν χρονοβόρο λόγω δυσκολίας κατανόησης του γραφικού τους χαρακτήρα.

4.2.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Τα οικονομικά κείμενα που ανέλαβα ήταν τραπεζικές βεβαιώσεις, αναλύσεις και υπολογισμοί εισοδημάτων, φορολογικές δηλώσεις και αναλύσεις τραπεζικών λογαριασμών. Αν και για ορισμένα υπήρχαν έτοιμα τα έντυπα και αυτό που χρειαζόταν ήταν η μεταφορά των στοιχείων, υπήρξαν και πολλά που ήταν μη-επεξεργάσιμα ή δεν υπήρχαν έντυπα και

χρειάστηκε δημιουργία πινάκων και ιδιαίτερη μορφοποίηση, κάτι το οποίο πολλές φορές ήταν χρονοβόρο. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι κατά τη μεταφορά μιας ελληνικής διεύθυνσης στα αγγλικά, ο αριθμός μπαίνει στο τέλος και προστίθεται η λέξη ST. (Street), π.χ. 38 VENIZELOU ST.

Όσον αφορά την οικονομική ορολογία, δυσκολίες βρέθηκαν σε όρους όπως «deduction», «gross income», «anticipated severance», «valuation band» οι οποίοι μεταφράστηκαν, σύμφωνα με την πλατφόρμα ορολογίας IATE, σε «κράτηση» ή «μείωση», «καθαρό εισόδημα», «προβλεπόμενη αποζημίωση» και «ζώνη αποτίμησης» αντίστοιχα. Επίσης, οι όροι: «benefits», αρχικά μεταφρασμένο ως «παροχές», ενώ το σωστό στην περίπτωση υπολογισμού εισοδήματος είναι «επιδόματα», «profit», όπου το ορθό είναι «έσοδα» και όχι «κέρδη» και «on which tax is due», που μεταφράζεται ως «το οποίο είναι υποκείμενο σε φορολογία» και όχι «στο οποίο υπάρχει οφειλόμενος φόρος» είναι μερικές ακόμα εκφράσεις, οι οποίες παρουσίασαν κάποια δυσκολία κατά τη μετάφρασή τους.

4.2.5 ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Όσον αφορά τα εκπαιδευτικά κείμενα, αυτά που κλήθηκα να μεταφράσω ήταν πτυχία, βεβαιώσεις σπουδών, αιτήσεις για φοίτηση σε πανεπιστήμιο του εξωτερικού, σχολικοί έλεγχοι επίδοσης, συστατικές επιστολές και πτυχία γλωσσομάθειας. Γενικότερα, δυσκολίες αντιμετωπίστηκαν κατά τη μετάφραση μαθημάτων, αλλά και κατά τη μετάφραση όρων άλλης γλώσσας, όπως για παράδειγμα όταν ένα έγγραφο σχετιζόταν με Βουλγαρικό πανεπιστήμιο, οπότε και υπήρχαν ορισμένοι όροι βουλγαρικής γλώσσας (π.χ. όνομα πανεπιστημίου). Επιπλέον, αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες σχετικές με τη συγκεκριμένη ορολογία του τομέα. Για παράδειγμα, σε μια βεβαίωση σπουδών, η φράση «Τίτλος Σπουδών» είχε μεταφραστεί αρχικά ως «formal qualifications», όπως είχε βρεθεί στο IATE, όμως τελικά η πιο ακριβής μετάφρασή του σε τέτοιο έγγραφο είναι «formal degree». Ακόμη, σε πτυχία γλωσσομάθειας ο βαθμός «pass» μεταφράστηκε λαθεμένα ως «προβιβάσιμος», ενώ η ορθή του χρήση στην ελληνική γλώσσα είναι «πέρασε». Έπειτα, υπήρξαν προβληματισμοί σχετικά με ορισμένους τίτλους πτυχίων, διότι οι περισσότεροι μένουν ίδιοι κατά τη μετάφρασή τους στην ελληνική, ενώ άλλοι έχουν αντιστοιχία, όπως το CEFR που μεταφράζεται ως ΚΕΠΑ. Τέλος, παρουσιάστηκαν και συντακτικές δυσκολίες, μια από τις οποίες ήταν η περίπλοκη σύνταξη της πρότασης «αφού εκπλήρωσε όλες τις από τους πανεπιστημιακούς νόμους επιβαλλόμενες υποχρεώσεις για τη λήψη διπλώματος».

4.2.6 ΤΕΧΝΙΚΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

Στα τεχνικά κείμενα δεν υπήρχε ιδιαίτερη ποικιλομορφία, καθώς τα μόνα που ανέλαβα ήταν έντυπα δήλωσης σκαφών αναψυχής σχετικά με τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τις εκπομπές θορύβου. Σημαντικό πλεονέκτημα αποτέλεσε το γεγονός ότι το πρότυπο των συγκεκριμένων δηλώσεων υπήρχε στην ελληνική γλώσσα. Επομένως, χρειάστηκε κυρίως να μεταφερθούν τα στοιχεία και να μεταφραστούν κάποιες επιπλέον φράσεις, όπως «SCANTLINGS WITH BOATBUILDER EXPERIENCE» που μεταφράστηκε ως «ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΗ» και «NOT APPLICABLE» ως «ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ».

Σε αυτόν τον τομέα δεν εμφανίστηκαν ιδιαίτερες δυσκολίες, αλλά η ολοκλήρωση των μεταφράσεων ήταν σαφώς πιο περίπλοκη. Λόγω του ότι το έντυπο ήταν σε μορφή .pdf, για τη συμπλήρωση των στοιχείων χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα Adobe Acrobat Pro, όπου ήταν δυνατή η επεξεργασία. Ωστόσο, στο τέλος, ήταν απαραίτητη η μετατροπή του σε .docx, προκειμένου να μπει η ψηφιακή υπογραφή του μεταφραστικού γραφείου κι έπειτα χρειαζόταν πάλι μετατροπή σε .pdf.

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 ΤΙ ΑΠΟΚΟΜΙΣΘΗΚΕ

Στόχος μου κατά την επιλογή της πρακτικής άσκησης ως διπλωματική εργασία ήταν η απόκτηση εμπειρίας και προϋπηρεσίας πάνω στον συγκεκριμένο τομέα. Λόγω του ότι δεν προέρχομαι από το αντίστοιχο προπτυχιακό τμήμα, οπότε και δεν υπάρχει ιδιαίτερη εξοικείωση, θεώρησα χρήσιμο να αρπάξω την ευκαιρία που μου δόθηκε για πρακτική άσκηση. Με αυτόν τον τρόπο, υπήρξε ουσιαστικότερη κατανόηση των επιστημονικών θεωριών που διδάχθηκα κατά τη διάρκεια των μαθημάτων των δύο εξαμήνων, καθώς υπήρξε μετάβαση από τη θεωρία στην πράξη, μέσα σε πραγματικές συνθήκες εργασίας.

Με αυτήν την μετάβαση αποκομίσθηκαν σημαντικά οφέλη. Αρχικά, αποκτήθηκε εργασιακή εμπειρία σχετική με το αντικείμενο του μεταπτυχιακού προγράμματος «Επιστήμη της Μετάφρασης» κι έγινε ουσιαστικότερη αφομοίωση των θεωριών μέσω της εφαρμογής τους στο γραφείο. Επιπλέον, γνώρισα και ενημερώθηκα από πρώτο χέρι για τις συνθήκες εργασίας και αγοράς του τομέα, αλλά και τις διαδικασίες που απαιτούνται για να ολοκληρωθεί μια μετάφραση. Ακόμη, μέσω της πρακτικής άσκησης, αναπτύχθηκε η επαγγελματική μου συνείδηση και οι δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργασίας, καθώς όχι μόνο υπήρξα ενεργό μέλος του γραφείου, αλλά και μέσω εξωτερικών υποχρεώσεων γραφείου που εμφανίζονταν καθημερινά, γνώρισα ανθρώπους (δικηγόροι, μέλη του Δικηγορικού Συλλόγου, κ.α.) που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την ολοκλήρωση μεταφράσεων.

5.2 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ

Αν και πλήρως ικανοποιημένη με τις συνθήκες και το περιβάλλον εργασίας, είναι γνωστό ότι σε όλους τους τομείς υπάρχει πάντα χώρος για βελτίωση. Οι προτάσεις βελτίωσης που δίνονται παρακάτω αφορούν κυρίως την ομαλότερη λειτουργία του μεταφραστικού γραφείου και την πιο σύντομη και άμεση εξυπηρέτηση του πελάτη και ολοκλήρωση των μεταφρασμάτων.

Η νοοτροπία που κυριαρχεί στο γραφείο είναι ότι «δεν πρέπει να διαγράφεται τίποτα» κι έτσι, όλα τα αρχεία βρίσκονται διανεμημένα σε φακέλους σύμφωνα με το είδος των εγγράφων. Ωστόσο, κάτι ακόμα που θα μπορούσε να γίνει είναι να κρατείται αρχείο για κάθε πελάτη ξεχωριστά, ώστε να εξυπηρετηθεί πιο άμεσα ο ίδιος πελάτης την επόμενη φορά, αλλά και να αποφεύγονται τυχόν παρεξηγήσεις.

Επιπροσθέτως, θα ήταν ωφέλιμο να δίνεται μια σύντομη φόρμα συμπλήρωσης –κυρίως σε νέους πελάτες– στην οποία θα βαθμολογείται η εξυπηρέτηση που δόθηκε και η μετάφραση του εγγράφου. Η φόρμα, βεβαίως, θα είναι προαιρετική και θα συμπληρώνεται από όποιον επιθυμεί να συμβάλλει στη βελτίωση του γραφείου. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται μια πιο επαγγελματική αλλά και οικεία σχέση με τον πελάτη, ο οποίος θα έχει τον τελευταίο και πιο σημαντικό λόγο στη συναλλαγή του με το γραφείο.

Τέλος, θεωρώ αναγκαίο να γίνεται πιο εκτεταμένη χρήση μεταφραστικών εργαλείων και να μην υπάρχει περιορισμός σε ορισμένα. Ο λόγος είναι ότι η τεχνολογία εξελίσσεται συνεχώς και όσο υπάρχει η εξέλιξη αυτής, τόσο αυξάνονται και οι απαιτήσεις του μεταφραστή.

6. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Bassnett, S., & Trivedi, H. (1999). Introduction: of colonies, cannibals and vernaculars. *Post-colonial translation: Theory and practice*, 2, London: Routledge.

Jakobson, R. (1959). On linguistic aspects of translation. *Linguistic aspects*, 233, Cambridge: Harvard University Press.

Raído, V. E. (2016). Translators as adaptive experts in a flat world: From globalization 1.0 to globalization 4.0? *International Journal of Communication*, 10, 970.

Reiß, K., & Vermeer, H. (2013). Towards a general theory of translational action. Skopos theory explained/Translated from German by Christiane Nord. London: Routledge

Robinson, D. (2003). Becoming a translator. An introduction to the theory and practice of translation. 1, London and New York: Routledge.

Schäffner, C. (1998). Skopos theory. *Routledge encyclopedia of translation studies*, 17, 237, London and New York: Routledge.

7. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ – ΛΕΞΙΚΑ

- Λεξικά διαθέσιμα στο μεταφραστικό γραφείο:
 - Αντιλεξικόν η ονομαστικόν της Νεοελληνικής Γλώσσης, Θεολ. Βοσταντζόγλου
 - Ελληνοαγγλικό Νομικό Γλωσσάρι, Ελένη Σ. Νανάκη, Δίκαιο και Μετάφραση III
 - Λεξικόν – Αγγλοελληνικόν @ Ελληνοαγγλικόν Εμπορικών – Τραπεζικών και Οικονομικών Όρων, Ι. Χρυσοβιτισιώτη, Ι. Σταυροκοπούλου, Εκδόσεις Παπαζήση
 - Αγγλοελληνικό – Ελληνοαγγλικό Λεξικό Νομικών Όρων & Το Σύνταγμα της Ελλάδας στη Δημοτική, G. Tragakis, H. Garaizas, H. Zombola, Nomiki Bibliothiki, Athens 1986
 - Λεξικό Ξενόγλωσσων Συντμήσεων (ακρωνυμίων) Ιατρικής Ορολογίας και Συγγενών Επιστημών, Παύλου Α. Κουσούρη
 - Ιατρικό Λεξικό – Αγγλοελληνικό-Ελληνοαγγλικό (DORLAND’S), Ιατρικές Εκδόσεις, Π.Χ. Πασχαλίδης
 - LEXICON – 4γλωσσο Λεξικό Επιστημονικών & Τεχνικών Όρων, Α. Βασιλειάδου-Ζάχου, Φ. Δημέλη-Κωνσταντίνου, Στεφανιάν Μπέρτζ, Ε. Φινόγλου-Χαρσούλη, University Studio Press
 - Oxford Advanced Learners Dictionary, Oxford English
 - ELOT 743 - Διεύθυνση Διαβατηρίων (για μεταγραφή των Ελληνικών χαρακτήρων σε Λατινικούς): <http://www.passport.gov.gr/elot-743.html>
 - Βάση Δεδομένων Ορολογίας Ευρωπαϊκής Ένωσης: <http://iate.europa.eu/>
 - Λεξικό και Μηχανή Αναζήτησης Μετάφρασης Linguee: <http://www.linguee.com/>
 - Ηλεκτρονικά Λεξικά:
 - <http://www.merriam-webster.com/>
 - <http://www.acronymfinder.com/>
 - <http://www.wordreference.com/>
 - <http://www.yourdictionary.com/>
-